
ЮИДП ДП ТП ДЛС „Несебър“

**РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАД ЗА
ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА
СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ТП ДЛС „НЕСЕБЪР“**

гр. Несебър 2022 г.

В изпълнение на принцип 9.1 от Национален FSC стандарт на Република България (FSC-STD-BGR-01-2016 V-1), представяме на Вашето внимание кратко резюме на доклада за „Гори с висока конзервационна стойност“ на територията на ТП ДЛС „Несебър. През 2018 г. работна група от служители на ТП ДЛС „Несебър, съвместно със заинтересовани страни направи актуализация на съществуващия доклад, съгласно практическо ръководство за „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока конзервационна стойност в България" (2016 г.), изготвено от WWF Дунавско-Карпатска програма България.

ДЛС „Несебър” управлява територия от 13397,6 ха, която обхваща два склона и множество странични разклонения на централното било на Източна Стара планина и централната част на подобласт Варненско-Бургаско Черноморие. Горите на стопанството представляват поредица от малки и един голям приблизително компактен комплекс. Очертанията на двете формации наподобяват един малък и един голям бъбрек, които имат приблизителни размери в двете посоки „ЮИ-СЗ” и „ЮЗ-СЗ” съответно около 17 км и 10 км за първата и 39 км и 15 км за втората формация.

Част от горите на територията на ДЛС „Несебър” са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една конзервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани конзервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока конзервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

В следващите редове, представяме на заинтересованите страни информация за идентифицираните високи конзервационни стойности на територията на ТП ДЛС „Несебър“. Някои ВКС-та представляват защитени видове и тяхното местонахождение представлява конфиденциалност с цел защита от браконьерски вреди. Пълната информация е налична за заинтересованите страни и може да бъде предоставена при поискване.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТАЦИИ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИЕ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

- 1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;**
- 2. ГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с плановете за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);**
- 3. ГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;**
- 4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).**

1.1.1 Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ:

На територията на ДЛС „Несебър” има обявени 7 защитени територии (ЗТ), които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. По смисъла на Закона за защитените територии, категориите ЗТ са както следва: четири са обявени за защитени местности (ЗМ), три са обявени за природна забележителност (ПЗ). Подробни данни за защитените територии в ДЛС „Несебър” са посочени в Таблица 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ДЛС - Несебър

Защитена територия	Площ /ха/	Землище	Заповед за обявяване	Цел на обявяване
ЗМ „Калината”	109.3 ха, от които 87,5 ха залесена и 21,8 ха - незалесена	с.Кошарица, с.Тънково и гр. Несебър, община Несебър	Обявена със Заповед № 1938 от 03.06.1970 г. на МГТП и разширена със Заповед №871 от 07.11.1991 г. на МОС В границите на защитената местност се забранява: 1. Строителство, разкриване на кариери и други дейности, изменящи естествения облик на местността. 2. Паша на добитък. 3. Косене на трева преди узряване на семената на блатното кокиче. 4.Внасяне на не характерни за растителното съобщество видове 5. Сечи, освен санитарни при наличие на каламитет.	Опазване на естествено находище на блатно кокиче.
ЗМ „Иракли”	41,9 ха, от които залесени 177 ха и незалесени 24,2 ха.	с. Емона, Община Несебър	Обявена като ЗМ със Заповед № РД - 110 от 06.05.1994 г. на МОС В границите на защитената местност се забранява: 1. Строителство, разкриване на кариери и други дейности, изменящи естествения облик на местността. 2.Внасяне на нехарактерни за растителното съобщество видове 3.Извеждане на сечи, освен санитарни. 4.Бране на цветя за букети, изкореняване на растения, събиране на билки. 5. Ловуване, както и улавяне и безпокоене на птиците, разваляне на гнездата, събиране на яйцата и малките им. 6. Паша на домашни животни. 7.Къмпирание и палене на огън извън определените за това места. 8.Достъп на моторни превозни средства в ивицата между пътя за с.Емона и морето. 9.Замърсяване на терена с отпадъци.	Опазване на типични крайбрежни хабитати на редки и застрашени растителни видове (пясъчна лилия, морски ранилист, пясъчна млечка, татарски млечник, морски ветрогон) и птици.

<p>ЗМ „Смриките“</p>	<p>57,8 ха, от които залесени 46,7 ха и незалесени 11,1 ха</p>	<p>гр. Обзор, община Несебър</p>	<p>Обявена като ЗМ със Заповед №РД-420 от 14.11.1995 г. на МОС. В границите на защитената местност се забранява:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Строителство, разкриване на кариери, изземване на инертни материали, корекция на речни корита, както и други дейности, изменящи естествения облик на местността или водния и режим. 2. Извеждане на реконструкционни сечи и залесяване с неприсъщи дървесни видове. 3. Увреждане, изкореняване и унищожаване на естествената растителност, бране на цветя за букет, събиране на билки. 4. Паша на кози. 5. Замърсяване с битови, промишлени и строителни отпадъци. 	<p>Опазване на естественото находище на червена пираканта.</p>
<p>ЗМ „Ормото“</p>	<p>515,0 ха, от които залесени 485,1 ха и незалесени 29,9 ха.</p>	<p>гр.Св.Влас, община Несебър</p>	<p>Обявена като ЗМ със Заповед № РД - 470 от 14.11.1995 г. на МОС.В границите на защитената местност се забранява:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Строителство. 2. Добив на полезни изкопаеми по открит способ, както и добив и първична обработка (обогатяване) на метални полезни изкопаеми чрез прилагане на химически и химико-бактериологични методи и цианиди. 3. Внасяне на нехарактерни за района растителни и животински видове. 4. Бране на диви цветя, събиране на билки и увреждане на вековни дървета; 5. Извеждане на сечи в горските насаждения (освен санитарни). 6. Паша на домашни животни. 7. Улавяне и безпокоене на птиците, събиране на яйца и техните малки и разрушаване на гнезда. 8. Къмпирание и палене на огън. 9. Други дейности, с които се изменя естественият облик на местността или водния и режим. 	<p>Запазване и проучването на вековни смесени гори с богат видов състав, групирани в редки растителни съобщества и уникални геологични образувания от тектонски произход.</p>

ПЗ „Пясъчни дюни”	24,6 ха, от които залесени 8,8 ха и незалесени 15,8 ха.	гр.Несебър, община Несебър	Обявена като ПЗ със Заповед № 1938 от 03.06.1970 г. на МГТП, коригирана с писмо №6009 от 02.06.1978г. на МГТП и допълнена със заповед №2109 от 20.12.1984г. на КОПС В границите на природната забележителност се забранява: 1. Всякакви дейности, като нараняване на стъблата, кастрене,чупене на клони и др. , които довеждат до повреждане на дърветата. 2. Късането или изкореняването на растенията; 3. Пашата на домашни животни. 4. Влизането, лагеруването преминаването или поркирането на моторни превозни средства. 5. Безпокоенето на дивите животни и вземането на техните малки или яйцата им,както разрушаването на гнездата и леговищата им. 6. Извеждането на сечи освен отгледни и Санитарни. 7. Всякакво строителство. 8. Други дейности, с които се изменя естественият облик на местността или водния и режим.	Опазване на обекти, отличаващи се със забележителни геоложки и ботанически обекти .
ПЗ „Корията”	18,3 ха, от които залесени 16,2 ха и незалесени 2,1 ха.	с.Гълъбец, община Поморие	Обявена като ПЗ със Заповед №3384 от 07.03.1967 г. на МГТП. В границите на природната забележителност се забранява: 1. Да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както е да се късат или изкореняват всякакви растения. 2. Да се преследват или убиват диви животни и техните малки или да се развалят гнездата им. 3. Да се разкриват кариери за пръст с което се изменя естествения образ на местността, включително и водните течения.	

<p>ПЗ „Нос Емине”</p>	<p>0,5 ха, от които цялата незалесена</p>	<p>с.Емона, община Несебър</p>	<p>Обявена като ПЗ със Заповед №3384 от 07.03.1967 г. на МГТП. В границите на природната забележителност се забранява:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както е да се късат или изкореняват всякакви растения. 2. Да се преследват или убиват диви животни и техните малки или да се развалят гнездата им. 3. Да се разкриват кариери за пръст с което се изменя естествения образ на местността, включително и водните течения. 	<p>Опазване на най-крайната точка на Стара планина.</p>
------------------------------	---	--------------------------------	---	---

1.1.4. Гори и горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа „Натура 2000“ на територията на страната, към ВКС1.1. т.4 идентифицираните защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на територията на ДЛС „Несебър“ са шест. Четири от защитените зони са от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 по Директивата за хабитатите, а две защитени зони са обявени по Директивата за птиците.

Защитени зони за местообитанията

I. Защитена зона „Камчийска и Еменска планина“ –BG0000133 е одобрена с решение на Министерски съвет № 661 от 16 октомври 2007 г. и е с обща площ 63678.47 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 8 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Информация за местообитанията е на разположение на интернет страница: <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports?reportType=Habitats>

II. Защитена зона „Айтоска планина“ – BG0000151 е одобрена с решение на Министерски съвет № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 29379.40 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Информация за местообитанията е на разположение на интернет страница: <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports?reportType=Habitats>

III. Защитена зона „Емине - Иракли” – BG0001004 е одобрена с решение на Министерски съвет №802 от 04.12.2007 г. и е с обща площ 11282.80 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 6 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Информация за местообитанията е на разположение на интернет страница: <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports?reportType=Habitats>

IV. Защитена зона „Ахелой - Равда - Несебър”- BG0000574 е одобрена с решение на Министерски съвет № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 3925.51 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона,

включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Информация за местообитанията е на разположение на интернет страница: <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports?reportType=Habitats>

Защитени зони за птиците

I. Защитена зона Емине - BG0002043

Площ: 66750.52 хектара

Местоположение:

- Област: Бургас, Община: Несебър, Населено място: гр. Несебър, гр. Обзор, гр. Свети Влас, с. Баня, с. Гюльовца, с. Емона, с. Козница, с. Кошарица, с. Оризаре, с. Паницово, с. Приселци, с. Равда, с. Раковсково, с. Тънково
- Област: Бургас, Община: Поморие, Населено място: гр. Каблешково, гр. Поморие, с. Александрово, с. Ахелой, с. Габерово, с. Горица, с. Каменар, с. Козичино, с. Лъка, с. Медово, с. Порой
- Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Бургас

Документи за обявяване: Заповед No.РД-560 от 21.08.2009 г.

Досие на Защитена зона на интернет-страница:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002043&siteType=BirdsDirective>

Цели на обявяване:

Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; 2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Малка бяла чапла (*Egretta*

garzetta), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Турилик (*Burhinus oedipnemos*), Кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка черноглава чайка (*Larus melanoccephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), Каспийска рибарка (*Sterna caspia*), Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Среден морелетник (*Stercorarius parasiticus*), Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Няма лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Планинска потапница (*Aythya marila*), Обикновена гага (*Somateria mollissima*), Звънарка (*Vucperhala clangula*), Среден

нирец (*Mergus serrator*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Стридожд (*Haematopus ostralegus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Малка черногърба чайка (*Larus fuscus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета), при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се изграждането на съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има завършена процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
5. Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
6. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
7. Забранява се извършването на дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания;
8. В границите на определени поземлени имоти в землищата на с. Емона и гр. Обзор се забранява: допускането и извършването на жилищно, курортно и вилно строителство до влизането в сила на нов ОУП на община Несебър или негово изменение, с изключение на тези имоти, за които към 18.08.2006 г. има стартирала процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда; промяната на естествения характер на речните корита извън границите на населените места, с изключение на дейности, свързани с превантивна защита или оперативна защита при бедствени ситуации; провеждането на офроуд състезания.

II. Защитена зона Камчийска планина - BG0002044

Площ: 88897.23 хектара Местоположение:

- Област: Бургас, Община: Несебър, Населено място: гр. Обзор, с. Козница, с. Приселци, с. Раковсково
- Област: Бургас, Община: Поморие, Населено място: с. Козичино
- Област: Бургас, Община: Руен, Населено място: с. Билка, с. Вишна, с. Добра поляна, с. Добромир, с. Дропла, с. Дъскотна, с. Заимчево, с. Каменяк, с. Каравельово, с. Мрежичко, с. Припек, с. Просеник, с. Речица, с. Рожден, с. Рудина, с. Снежа, с. Соколец, с. Средна махала, с. Струя, с. Топчийско, с. Трънак, с. Ясеново
- 4. Област: Варна, Община: Бяла, Населено място: гр. Бяла, с. Горица, с. Господиново, с. Дюлино, с. Попович, с. Самотино
- 5. Област: Варна, Община: Долни чифлик, Населено място: гр. Долни чифлик, с. Булаир, с. Бърдарево, с. Голица, с. Горен чифлик, с. Гроздьово, с. Кривини, с. Ново Оряхово, с. Пчелник, с. Рудник, с. Солник, с. Старо Оряхово, с. Шкорпиловци, с. Юнец
- 6. Област: Варна, Община: Дългопол, Населено място: гр. Дългопол, с. Аспарухово, с. Сава, с. Цонево
- Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Бургас и Варна

Документи за обявяване: Заповед No.РД-132 от 10.02.2012

Досие на Защитена зона на интернет - страница:

<http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002044&siteType=BirdsDirective>

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. Предмет на опазване (видове и местообитания).

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък кormоран (*Phalacrocorax pygmeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus bewickii*), Поен лебед

(*Cygnus cygnus*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Vucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Тъмногоръд брегобегач (*Calidris alpina*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
3. Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
4. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
5. Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за вятърни генератори, използвани като собствени източници на електрическа енергия.

Поетите ангажименти на Р. България по изпълнението на Директива 409/79 и Директива 92/43 и съгласно прякото действие на двете директиви, посочените по-горе защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за превенция и поддържане на благоприятно природозащитно състояние на видове и местообитания.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1А и 1Б* към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1А и 1Б* към ръководството е ГВКС.

В тази консервационна стойност попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание.

Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в **Приложениея 1А и 1Б** към Практическото ръководство за ГВКС. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории „критично застрашен“ и „уязвим“, Червената книга на България, том 1 и 2, „Атлас на ендемичните растения в България“. При теренните проучвания на територията на ТП ДЛС „Несебър“ са установени находища на видове попадащи в **Приложениея 1А и 1Б**. На базата на хорологични данни са посочени потенциални видове от приложенията, които евентуално могат да се установят в рамките на държавното горско стопанство. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг.

Растителни видове включени в Приложениея 1А към Практическото ръководство за ГВКС, с потенциално разпространение на територията на ТП ДЛС „Несебър“.

Източен лопох (*Trachystemon orientalis* L.)

Многогодишно тревисто коренищно растение, хемикриптофит. Листата са едри, сърцевидни с твърди валсинки. Цветоносното стъбло достига на височина от 20 до 60 см. Цветовете са дребни със синьо-виолетови венчелистчета, събрани в съцветие едностранен моноказий. Тичинките са по-дълги от венечната тръбица. Среща се в широколистни гори в Източна Стара планина и Странджа.

Предпочита усойни влажни места с дълбоки канелени горски и жълтоземно-подзолисти горски почви между 50 и 700 м н.в. Размножава се със семена и вегетативно. Цъфти март-май, плодоноси май-юни.

Черноморска ведрица (*Fritillaria pontica* Wahlenb.)

Многогодишно тревисто луковично растение с дълбоко триръбести стъбла, високо 2050 см, геофит. Листата са ланцетни, разположени от средата нагоре по стъблото, срещуположни или по три в прешлени. Цветовете са единични, с прост околоцветник от широкозвънчевидно венче с бледо виненочервен ръб и широка зелена ивица и три прицветни

листа в прешлен., наведени на долу, дълги 2,5-3,5 см и широки 1-1,5 см. Цъфти в периода март–април, а плодоноси от юни до юли. Размножава се семенно и вегетативно. Среща се в широколистни и смесени планински и низинни гори и храсталаци в Източна и Южна България.

Блатно кокиче (*Leucojum aestivum* L.)

Многогодишно тревисто луковично растение, геофит. Цветовете са събрани в рядък сенник, увиснали надолу. Венчелистчета са бели със зелени петна на върха, еднакви на големина и разположни в два кръга по 3. Цъфти в периода април-май, а плодоноси от юни до юли. Размножава се вегетативно и семенно. Среща се на периодично заливани или мочурливи места, често в широколистни гори и храсталаци по поречията на реките, в равните и низините на цялата страна.

Червена пираканта (*Pyracantha coccinea* Roem.)

Вечнозелен храст, растящ из редки смесени гори и храсталаци, по деретата и сухи каменисти терени, на излужени канелени горски почви и рендзини в дъбовите пояси, поединично и на групи. Микрофанерофит. Размножава се със семена и по-рядко вегетативно (с коренови издънки). Цъфти април -юни, плодоноси септември-октомври. Има добри възпроизводствени възможности, но се възобновява бавно.

Българска круша (*Pyrus elaeagnifolia* subsp. *bulgarica* (Khutath. et Sachok.) Valev in Jordanov)

Ниско дърво, фанерофит (8-10 м). Листата лопатовидни, влакнести. Плодовете са почти сплескано-кълбести, с обърнати назад чашелистчета. Размножава се със семена и вегетативно (чрез издънки). Цъфти през юни, а плодоноси септември-октомври. Среща се в дъбови гори и храсталаци.

Снежно кокиче (*Galanthus nivalis* L.)

Многогодишно тревисто луковично растение с 2 приосновни листа. Стъблото на върха с един увиснал надолу цвят. Листата преди отваряне на листната пъпка плоски, дълги 8–9 см и широки 0,4–0,7 см. Околоцветникът е от 6 листчета, външните 3 бели, дълги 15–25 мм, обратнойцевидни до продълговати, вътрешните почти двойно по-малки, удължено обратнойцевидни, почти плоски, със зелено петно на върха. Тичинките са 6, в два кръга; яйчникът долен, сферичен или продълговат, 3-гнезден. Семената са елипсоидни, с роговиден придатък. Цъфти I–IV, плодоноси IV–V. Опрашва се от вятъра и от насекоми. Размножава се със семена и вегетативно.

Расте из храсталаци, гори, скални поляни, по долините на реките в низинния и долния планински пояс върху наносни почви (Евстатиева 2015).

Видът е включен в Червената книга на България, т. 1. Растения и гъби (Пеев, Д. и др. (ред.) 2015) с природозащитен статус „застрашен“.

Животински видове включени в Приложение 1Б към практическото ръководство за ГВКС, установени на територията на ДЛС „Несебър“.

Видра (*Lutra lutra*)

Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2. Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“.

Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козирки, и

цепнатини. В ДЛС „Несебър“ гнезди по дървета. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

Застрашен вид, включен в Червената книга на България, том 2 Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“.

Горски бекас (*Scolopax rusticola* L.)

Като прелетна птица преминава през март-април, а наесен – през септември, но главно през октомври, като редовно зимува в по-топлите и малоснежни райони на страната. През време на прелета обитава по-влажни места в окрайнини на гори, поляни, места с единични групи дървета и храсти, разсадници, обрасли мочурища и околности на водоеми. У нас е много рядък гнезещ вид, разпространен главно в Рила, Пирин, Родопите и Стара планина, по-рядко – и в Странджа. През последните 50 години е драстично намалял у нас както като гнезещ, така и като мигриращ вид.

Рядък вид, включен в Червената книга на България, том 2. Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“.

Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Малочислен гнезещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците Червената книга на България, том 2. Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания – ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври. Над страната преминава интензивна транзитна миграция, особено по Черноморското крайбрежие.

Орел змияр (*Circaetus gallicus*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България, том 2. Животни,

(Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Гнезди на стари дървета в малко посещавани горски участъци.

Малък орел (*Hieraetus pennatus*)

Застрашен вид у нас и в Европа, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България, том 2. Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Гнезди на стари дървета в широколистни – главно дъбови или букови гори.

Черна каня (*Milvus migrans*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България, том 2. Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Гнезди на стари дървета в широколистни гори, често в долините на реки.

Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*)

Застрашен от изчезване в световен мащаб подвид, среща се само в източните и южните части на Балканския полуостров и в Мала Азия. У нас е защитен, включен в Червената книга на България, том 2. Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“.

Предпочитаното местообитание за вида у нас са старите букови, дъбови, буково-елови и буково-смърчови гори в планинските и предпланински райони. В ДЛС „Несебър“ видът се среща през гнездовия период главно в северните му планински части.

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслиненозелен. Главата, шията и крайниците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата има по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 см. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-5 удължени яйца. В един сезон женската снася яйца два-три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава между 90 и 120 дни. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др. Среща се в различни части на ДЛС „Несебър“ – главно из полянки сред дъбови и други широколистни горички, крайнини на гори и храстови съобщества. Застрашен вид, включен в Червената книга на България, том 2 Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“.

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

По външен вид наподобява шипобедрената костенурка, но на задната страна на бедрата няма брадавици и опашката накрая завършва с рогов шип. На дължина достига 37 см, маса – 6,5 кг. Начинът с на живот е както на шипобедрената костенурка. Среща се в различни части на ДЛС „Несебър“ – главно из полянки сред дъбови и други широколистни горички, крайнини на гори и храстови съобщества. Среща се малко по-често от предходния вид. Застрашен вид, включен в Червената книга на България, том 2 Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“.

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)

Обитава предимно ниските части на страната с горна граница на разпространение до ок. 250 м н.в. Предпочита побистри води в сравнение с жълтокоремната бумка, но може да бъде открита и в замътнена вода. Обитава реки, езера, язовири, блата и канали, локви, наводнени коловози по черни пътища, временни изкопи и други временно образуващи се водни площи. Среща се в стоящи водоеми на територията на цялото стопанство.

Сив кълвач (*Picus canus*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС, включен в Червена книга на България, том 2 Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“. Обитава стари букови, дъбови, крайречни и смесени гори.

Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС. Обитава стари и средновъзрастни дъбови, букови, габъррови, липови и крайречни гори.

Черен кълвач (*Dryocopus martius*)

Обитава стари букови, иглолистни и смесени планински гори до горната им граница, по-рядко нископланински и равнинни гори. Гнезди в стари дървета с хралупи. Най-рано брачни прояви са установени в началото на март, а напуснали гнездото малки-началото на май. Люпилото е от 4-5 яйца, мътенето продължава 12-14 дни, а престоят на малките в гнездото 24-28 дни. При загуба на първото люпило прави второ люпило. В стари гори гнездовият участък обхваща 100-300 ха, а в горите с малко количество стари и умиращи дървета – 1000-1600 ха.

Рядък вид, включен в Червена книга на България, том 2, Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“.

Осояд (*Pernis apivorus*)

Обитава разнообразни стари гори, най-често дъбови и иглолистни, а също букови в съседство с поляни и ливади от морското равнище до около 1800 м н.в. Гнездото е добре скрито в основата на страничен клон на височина 10-20 м. Застрашен вид, включен в Червена книга на България, том 2, Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Храни се главно с ципокрили насекоми – оси, пчели и др. Обитава широколистните гори предимно в северните части на стопанството.

Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)

Рядък вид, включен в Червената книга на България, том 2, Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“. Гнезди в разнообразни гори, както в планините така и в равнини, вкл. в стари горски култури. Предпочита дъбови и крайречни гори. Храни се основно с птици–сойки, гълъби, врани, кокошеви, дроздове, а понякога и патици.

Малък ястреб (*Accipiter nisus*)

Включен в Червената книга на България, том 2, Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“. Гнезди в разнообразни гори, предимно в планините. Предпочита иглолистни и букови гори. Храни се основно с дребни врабчоподобни птици.

Сокол орко (*Falco subbuteo*)

Вид включен в Червената книга на България, том 2, Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Среща се в цялата страна. Гнезди в стари гнезда на вранови птици на дървета, често в различни типове широколистни гори. Предпочита крайречни и низинни гори. Храни се с дребни птици.

Бухал (*Bubo bubo* L.)

Обитава скалисти терени, проломи, рядко в стари широколистни гори и обрасли с гъста растителност места. Среща се предимно в равнините и ниските планини. Брачният период започва през януари-февруари. Гнезди в скални пукнатини и надвеси, на земята и рядко в хралупи на дървета или стари гнезда на дневни грабливи птици на дървета. Не строи гнезда, снася в някоя ниша или ямка на скален корниз или малка пещеричка. В края на март снася 2-4 яйца. Малките започват да летят през юли. **Застрашен вид**, включен в Червената книга на България, том 2, Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „застрашен вид“ и в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС. Храни се с

разнообразни животни - зайци, дребни лисици и порове, таралежи, гризачи, птици, вкл други нощни и дневни грабливи птици и чапли и др. Среща се единично на територията на ДЛС „Несебър“.

Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)

Рядък вид пойна птица, гнезди у нас основно в Източна България. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червена книга на България, том 2 Животни, (Големански, В. и др. (ред.) 2015), природозащитен статус „уязвим“. Гнезди главно в стари, хралупести широколистни гори, обикновено в долове със стара букова, дъбова или габърова гора. Гнезди в хралупи и полухралупи.

Включен е в приложение III на ЗБР. В ДЛС „Несебър“ се среща главно в най-южните части на стопанството.

Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*)

Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 м. Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развива се в гниеща, влажна дървесина, лежаща на земната повърхност. Ларвите се развиват под кората, където се хранят със сърцевината на дървесината.

Голям сечко (*Cerambyxcerdo*)

Сем. Cerambycidae (Сечковци). Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България. Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по дъбове, по-рядко се среща по кестен, бреза и други широколистни дървета. Ларвите живеят в гниеща дървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Среща се в дъбовите гори на територията на цялото стопанство.

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в *Приложение 2* към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на *Приложение 2* към ръководството, тогава гората е ГВКС.

Примери за важни временни концентрации:

- ✓ Концентрации на мигриращи птици;
- ✓ Концентрация на зимуващи птици;
- ✓ Гнездовища (колонии от птици);
- ✓ Токовища на глухари;
- ✓ Колонии от прилепи;
- ✓ Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер;
- ✓ Сватбовища на елени;
- ✓ Струпвания на земноводни и/или техните малки във водоеми или местата за зимуване;
- ✓ Концентрация на мигриращи земноводни;
- ✓ Зимовища на влечуги;
- ✓ Струпвания на безгръбначни в стари хралупести дървета, стоящи мъртви и покрити с гъби дървета и гниеща дървесина.

На територията на ТП ДЛС „Несебър“ е установена повишена концентрация на благородния елен през брачния период. Благороден елен (*Cervus elaphus*) е вид със запас под нормалния за стопанството. Обитава всички горски комплекси, като предпочита по изредените широколистни и смесени гори с повече тревна растителност и подраст.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Съгласно критериите: географско местоположение; естествено разпространение на дървесните видове; фрагментираност на съобществата и минимална площ е разработена цялостна оценка на горите в България, като са определени множество горскостопански площи, попадащи в тази консервационна стойност.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Практическото ръководство за ГВКС. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (*Old growth forests*), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Тези гори включват наличие на:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. **Неравномерна пространствена структура.**

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ЛУП на ТП ДЛС „Несебър”. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Практическото ръководство за ГВКС за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДЛС „Несебър” са идентифицирани 5 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като съвпадат с границите на насажденията.

G1.6E11 /G1.E1/ 91S0 Eastern Balkan Range oriental beech forests

Чисти или смесени (с *Quercus polycarpa*) съобщества на *Fagus orientalis* с по-слабо участие на представители на южноевксинския флорен елемент. В подлеса липсват вечнозелени храсти от лавровиден тип. Разпространени са в Източна Стара планина - Еминска, Айтоска и Камчийска планина. Съобществата заемат местоположения във вертикален диапазон между 170 и 550 м надм. вис. Склоновете са стръмни до много стръмни. Обитават на различни изложения, предимно северни. Почвите са канелени горски или сиви горски, песъчливо глинести, на места доста каменливи. Формирани са както на силикатни, така и на карбонатни основни скали. Преобладават монодоминантните гори. В тях единично се срещат *Quercus polycarpa*, *Acer platanoides*, *Carpinus betulus*, *Corylus colurna*, *Tilia tomentosa*, *T. plathyphyllos*. В подлеса с ниско обилие се срещат *Carpinus betulus*, *Cornus mas*, *Euonymus europaeus* и подраст на дървесните видове. Тревната покривка е слабо изразена. Основно участие в нейното изграждане вземат средноевропейските елементи *Brachypodium sylvaticum*, *Carex sylvatica*, *Dactylis glomerata* subsp. *lobata*, *Euphorbia amygdaloides*, *Festuca heterophylla*, *Galium odoratum*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*. Характерно е и участието на видове принадлежащи към южноевксинската група флорни елементи като *Cyclamen coum*, *Doronicum orientale*, *Lathyrus aureus*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Ruscus hypoglossum*, *Salvia forskahlei*, *Trachystemon orientalis* и др. (Гусев 2015).

Тези гори са включени в Червената книга на България том 3, Природни местообитания, като подтип на местообитанието 12G1 Гори от източен бук (*Fagus orientalis*) с природозащитен статус „застрашено” (Бисерков, В. и др. (ред.) 2015).

G1.76A41/ G1.A1C3/ 9170 G1.76(1) Stranja (*Quercus polycarpa*) forests

Към местообитанието се отнасят ксеромезофитни дъбови гори с преобладаване на източен горун (*Quercus polycarpa*), разпространени в условия на планинските масиви по западното крайбрежие на Черно море (Странджа и Източна Стара планина). За климатичните условия са характерни по-високи валежи, висока въздушна и почвена влажност и сравнително високи летни температури. Съобществата на източния горун са сравнително разнообразни. Като едификатор, източният горун формира монодоминантни или смесени дървостои, най-често с благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*), обикновен габър (*Carpinus betulus*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*). Тревният етаж е съставен основно от *Brachypodium sylvaticum*, *Dactylis glomerata*, *Melica uniflora*, *Poa*

nemoralis. Често в него вземат участие и южноевксински видове, като *Cyclamen coum*, *Dorycnium graecum*, *Polygala supina*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Salvia forskaohlei*, *Sesleria alba*, *Trachystemon orientalis*, *Verbascum lagurus* subsp. *ponticum* и др.

От смесените съобщества, които *Q. polycarpa* формира, най-широко разпространение имат източнорунново- благуновите дъбрави. Освен доминантите, в изграждането на съобществата единично участват и *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. hartwissiana*, *Sorbus domestica*, *S. torminalis* и др. Подлесът на тези гори е съставен най- често от *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Daphne pontica*, *Mespilus germanica*, *Pyracantha coccinea* и др. В тревната покривка участват *Brachypodium sylvaticum*, *B. pinnatum*, *Dactylis glomerata*, *Euphorbia amygdaloides*, *Lathyrus niger*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Stellaria holostea*, *Viola* spp. и др.

Друг тип смесени съобщества, формирани от източен горун са дъбравите, в които той е едификатор с благун и цер. Екотопите им са разположени обикновено по билните части на западните, източните и отчасти южните склонове. За подлеса са характерни *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *Euonymus europaeus*, *Mespilus germanica* и др. Тревната покривка най-често се изгражда от *Dactylis glomerata*, *Dorycnium graecum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Festuca heterophylla*, *Mycelis muralis*, *Salvia forskaohlei*, *Stellaria holostea* и др. Съобществата на източния горун принадлежат към коренната южноевксинска растителност (Гусев, Цонев 2015).

Този тип гори са включени в Червената книга на България том. 3, Местообитания, с категория “застрашено” (Бисерков и др. 2015).

G1.7C41/91Z0 Silver lime woods-Гори с доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*).

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Quercus frainetto*, *Q. petraea* agg., *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *Sambucus nigra*, *Sorbus torminalis*, *Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща *Staphylea pinnata*, Други храстови видове, които участват в състава на липовите гори, са *Berberis vulgaris*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Viburnum lantana*. Тревната покривка е с ниско покритие, като по-често се срещат *Arum maculatum*, *Buglossoides purpurocoeerulea*, *Dactylis glomerata*, *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ruscus aculeatus*, *Ruscus hypoglossum*, *Asperula taurina*, *Carex pilosa*, *Cephalanthera*

damassonium, Lilium martagon, Limodorum abortivum, Platanthera chlorantha, Stellaria holostea и др. Характерно е масовото развитие на пролетни ефемероиди (*Anemone ranunculoides, Convallaria majalis, Corydalis bulbosa, C.*

solida, Ranunculus ficaria, Gagea minima, Galanthus elwesii, Helleborus odorus, Isopyrum thalictroides, Lamiastrum galeobdolon, Polygonatum latifolium, Pulmonaria officinalis, Scilla bifolia, Viola odorata, V. reichenbachiana), които на места формират кратковременен етаж с покритие до 80 %. Такива видове са *Anemone ranunculoides, Convallaria majalis, Corydalis bulbosa, C. solida, Ficaria verna (= Ranunculus ficaria), Gagea minima, Galanthus elwesii, Helleborus odorus, Isopyrum thalictroides, Lamiastrum galeobdolon, Polygonatum latifolium, Pulmonaria officinalis, Scilla bifolia, Viola odorata, Viola reichenbachiana*. Към тази група спадат и някои геофити (сред тях и орхидеи) с малко по-късно развитие в края на пролетта, като *Asperula taurina, Carex pilosa, Cephalanthera damassonium, Lilium martagon, Limodorum abortivum, Platanthera chlorantha, Stellaria holostea* и др. Поради добрата си възобновителна способност, вкл. и от коренови издънки, бързия растеж и конкурентност, сребролистната липа е запазила и разширила присъствието си в естествените гори, в които в миналото вероятно различни видове дъбове са имали съдоминантна роля (Цонев 2015).

Този тип гори са включени в Червената книга на България, том. 3. Природни местообитания с природозащитен статус „застрашено” (Бисерков, В. и др. (ред.) 2015). На територията на ДЛС „Несебър” местообитанието е установено в отдели:

G1.A4/9180 Ravine and slope woodland

Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвести места.

Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едролистна липа (*Tilia platyphyllos*).

Местообитанието е представено от сенчести и влажни смесени първични или вторични широколистни гори с разнообразен дървесен състав и задължително участие на *Acer spp., Tilia spp. и Fraxinus spp.* Тези гори заемат най-често стръмни и отвесни скални склонове, сипеи или неравни колувиални наноси. Тревният етаж е представен от видове, характерни за буковите гори. Те са се запазили на местата където доминирането на бука е било невъзможно. Флористичният състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum, Dryopteris spp., Galium aparine, Geranium robertianum,*

Geum urbanum, *Mercurialis perennis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum*, *Urtica dioica* и др.

В типичния случай в Европа съобществата от този тип се срещат на силикатни скали, а в България по-често на варовик. Разполагат се по стръмни речни долини в нископланинския, предпланинския и планинския пояси в цяла Европа. Малки промени в условията на субстратите или във влажността водят до преход към букови гори при увеличаване на влажността и или към термофилни дъбови гори при ксерофитни условия. Това местообитание е екологично вариабилно с различно участие на дървесните видове. Флористичните различия се дължат на разликите в наклона, изложението и вида на субстрата. Флористичният му състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum*, *Dryopteris* spp., *Galium aparine*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Mercurialis perennis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum*, *Urtica dioica* и др. (Ташев 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на България,

Този тип гори са включени в Червената книга на България, том. 3, Природни местообитания с природозащитен статус „застрашено” (Бисерков, В. и др. (ред.) 2015).

G1.737/91AA Eastern sub-Mediterranean white oak woods

В това местообитание се включват ксеротермните гори доминирани от космат дъб (*Quercus pubescens*), които се срещат на места с преходносредиземноморски, преходноконтинентален и евксински климат. Тези гори са част от смесените дъбови гори, които обикновено заемат най-сухите и топли места по склоновете предимно с южно или западно изложение. В България са разпространени предимно по възвишенията в Тракийската низина и Тунджаската равнина, Източни Родопи, Струмската долина и долината на р. Места и по Южното Черноморие до около 800 м н.в. Във видовия им състав участват много тревни, дървесни и храстови видове. Дървесният етаж, в който косматият дъб доминира или съдоминира, достига височина най-често 5-6 м. Дърветата са разклонени и често кривостъблени. Освен *Quercus pubescens*, в този етаж често се срещат *Acer campestre*, *A. hyrcanus*, *A. monspessulanum*, *Fraxinus ornus*, *Pistacia terebinthus*, *Quercus cerris*, *Q. dalechampii*, *Q. frainetto*, *Q. virgilliana*. Келявият габър (*Quercus orientalis*) има по-голяма фитоценотична роля, отколкото в континенталните гори на космат дъб. В храстовия етаж забележима роля играят *Colutea borescens*, *Cornus sanguinea*, *Coronilla emerus* subsp. *emeroides*, *Cotinus coggygria* и други. В тревния етаж се срещат предимно видове характерни за ксеротермните дъбови гори, като *Althaea cannabina*, *Anacamptis pyramidalis*, *Aristella bromoides*, *Asparagus verticillatus*, *Aster*

amellus, Avenula compressa, Brachypodium pinnatum, B. sylvaticum, Buglossiodes purpureocaerulea, Comandra elegans, Dactylis glomerata, Dactimnus albus, Fectuca heterophylla, Filipendula vulgaris, Geranium sanguineum, Helleborus odorus, Himantoglossum hircinum, Hypericum degenii, H. Olympicum, H. Rumeliacum, Inula ensifolia, Orchis purpurea, Pheleum phleoides, Potentilla micrantha, Primula veris, Saponaria glutinosa, Tanacetum corymbosum, Teucrium chamaedrys, Thalictrum minus, Trifolium alpestre.

Горите на космат дъб са местообитание, което се среща все по-рядко в България, поради сечите, пашата, пожарите и естествените процеси на деградация и ерозия.

Този тип гори са включени в Червената книга на Р. България, том 3, Природни местообитания. Местообитанието е с природозащитен статус „застрашено“ (Бисерков, В и др. 2015).

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

В Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора.

Определени са следните компоненти:

- 1. Гори представляващи единствени източници на питейна вода;**
- 2. Гори от решаващо значение за водосбора;**
- 3. Гори с решаващо противоерозионно значение;**
- 4. Гори с пожарозащитни функции;**

5. Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството.

На територията на ТП ДЛС „Несебър” са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДЛС „Несебър” са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в или в близост до източници за питейно битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водоземането и 50 м под него с широчина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ДЛС „Несебър” в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, определени като вододайни зони, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Включените горскостопански единици са определени въз основа на Лесоустройствения проект на стопанството.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus tugo*);

3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. ГТ попадащи в санитарно охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ДЛС „Несебър” са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4 и 7 от определението, съгласно Практическото ръководство за ГВКС за определяне на ГВКС.

4.2.4. Крайречни естествени гори от Q. pedunculiflora, Q. robur, Fr. oxycarpa, Ulmus minor, U. laevis, Salix alba, Alnus glutinosa, Populus alba, P. nigra, Platanus orientalis, попадащи в заливаемата тераса на речното течение.

4.2.7 ГТ попадащи в санитарно охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ДЛС „Несебър” са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4.2.7.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ.

България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6;

2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон над 20° , както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м и наклон над 20° .

От Горските територии, включени на територията на ТП ДЛС „Несебър“ за тази консервационна стойност се покриват определенията по т.1 и т.2.

4.3.1. ГТ с наклон над 30° (или по малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6.

4.3.2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м и максимум 250 м и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по голяма от 100 м;
2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

4.5.3. Гори, създадени за защита на инженерни съоръжения.

Намаляване на продухваемостта на типа полезащитния пояс. Нарушаване на крайречните горски съобщества. Намаляване на защитните функции на пояса при извеждане на сечта. Фрагментация на горите. Намалена склопеност в насажденията. Горски пожари. Голи

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ.

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното

население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- ✓ Дърва за огрев и битови нужди
- ✓ Паша и фураж – сено и листна маса
- ✓ Гъби
- ✓ Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- ✓ Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

В обхвата на дейност на ДЛС „Несебър” влиза територията на Община Несебър. Това е един от най-силно развитите в туристическо отношение региони на страната. Разположението на община Бургас с много добре развитата си инфраструктура, развитите туризъм и търговия в района, добре работещото земеделие не могат да се смятат за пример за зависимост на населението от дадени горски територии и безалтернативност в приходите на домакинствата от горскостопанските дейности на ДЛС „Несебър”.

Това се потвърждава и от проведените консултации с кметствата на малките и отдалечени селища в общините, които са най-зависими от горските ресурси предвид демографията им със значително застаряващо и нетрудоспособно население. Данните от консултациите показват също, че местното население не е безалтернативно по отношение ползванията и приходите от горите и поради това може да се смята, че ВКС 5 не се проявява на територията на ДЛС „Несебър”, съгласно изискванията на националното ръководство за определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

Социалното значение и необходимостта за осигуряване на достатъчно количество дърва за огрев за местното население в района на ДЛС „Несебър” не могат да бъдат пренебрегвани при дейностите по управлението на горите. Освен ДЛС „Несебър“, ангажимент към осигуряването на дърва за огрев на местното население имат и Община Несебър и Община Поморие. Не трябва да се допуска преексплоатация на ресурсите, което в бъдеще би могло да доведе до сериозни социални конфликти. Проблеми биха възникнали също, ако в следствие неправилна търговска политика се намалят количествата дърва за огрев и дървен материал, отделяни за задоволяване на нуждите на местното население. Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал в резултат на необходимост от доставянето му от

други региони. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО, КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО /ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

- 1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от *Приложение 7* към Практическо ръководство „Определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България”;**
- 2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън *Приложение 7* (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;**
- 3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;**
- 4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;**

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.
6. Горски територии в 50 м ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

На територията на ДЛС „Несебър“ са идентифицирани гори, които отговарят на определението по т. 2, 5 и т.6.

6.2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора.

На територията на ТП ДЛС „Несебър“ попадат следните обекти, които са извън списъка на Приложение №7:

- Параклис „Свети Андрей Първозвани“, намиращ се в подотдел 473 в;
- Мюсолмански молитвен дом (джамия) , намиращ се в подотдел 8 5;
- Мюсолмански гробищен парк, намиращ се в подотдел 6 5, 6 а (подотдел 6 а попада в зоната 100 м ивица около обекта идентифициран като ВКС.

6.5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

Туристически маршрути

През територията на ТП ДЛС „Несебър“ преминава международния туристически маршрут „Ком-Емине“ (трасето съвпада с част от Е-3). Крайните точки на маршрута са

връх Ком на запад, в непосредствена близост до границата със Сърбия, и нос Емине на Черно море, най-източната точка на Стара планина.

Трасето преминава през следните подотдели:

2 г, 2 е, 2 2, 4 г, 8 л, 8 4, 18 н, 70 к, 336 п, 339 к, 340 о, 341 1, 352 т, 353 ж, 355 г, 355 е, 355 з, 355 и, 355 л, 355 м, 355 о, 355 п, 355 2, 355 4, 355 7, 355 8, 356 ж, 356 з, 356 1, 356 2, 360 о, 360 5, 363 ж, 364 г, 364 ж, 364 и, 365 е, 368 в, 369 ж, 369 м, 369 4, 373 а, 373 б, 373 ж, 373 1, 374 в, 374 г, 381 з, 381 и, 382 а, 383 н, 383 о, 383 п, 407 а, 407 в, 440 а, 440 г, 485 д, 485 8, 491 а, 491 б, 491 1, 491 5, 496 а, 497 е, 503 е, 503 1, 508 б, 508 2, 512 р, 512 б1, 512 5, 534 а, 535 я, 535 а1, 535 г1, 535 6, 536 а, 536 в, 536 д, 536 л, 536 ц, 536 ю, 536 я, 536 8, 536 13, 536 14.

6.6. Горски територии в 50 м ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

За ГВКС на територията на ДЛС „Несебър“ са установени следните подотдели, в които са идентифицирани консервационни стойности:

Вековни дървета:

Вековни дървета	Заповед за обявяване	Землище	Подотдел	Години
Цер	Заповед № 736 от 06.08.1987 г.	с. Кошарица	367 Б	335
Благун	Заповед № 1762 от 28.08.1972 г.	с. Баня	371 В	350
Благун	Заповед № 1762 от 28.08.1972 г.	с. Баня	370 В	400
Зимен дъб	Заповед № 736 от 06.08.1987 г.	с. Кошарица	365 З	335
Зимен дъб	Заповед №1042/30.11.1984 г.	с. Рожден	26 Л	240
Зимен дъб	Заповед №1042/30.11.1984 г.	с. Рожден	26 К	240

Представените по-горе ВКС-та са не само богатство на Държавно ловно стопанство „Несебър“, те са не само национално богатство, те са и богатство за всеки един от нас. И опазването на тях и средата им е наша всеобща отговорност. За да се случи това, освен любов към природата, трябва да притежаваме и знания за нея и процесите които протичат. Ние-служителите на ТП ДЛС „Несебър“, съвместно с представители на ЛТУ-София, Биологически Факултет на СУ „Климент Охридски“, членове на Ботаническото Дружество и други представители на НПО, сме идентифицирали установените до момента високи консервационни стойности на територията на ТП ДЛС „Несебър“. В пълния доклад за гори с висока консервационна стойност са определени заплахи за всяко едно ВКС и са дадени препоръки и указания за стопанисване и мониторинг. Цялата информация е достъпна при поискване от заинтересованите лица.